

รัฐประศาสนศาสตร์กับการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

Public Administration and Sustainable Local Development

ทรงพล โชติกเวชกุล¹, สุพิชญ์ แก้วโพนทอง²,
สวาท ฮาดภักดี³, ภูษิต ปุลันรัมย์⁴ และ สกาวเดือน พิมพิสาร⁵

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย¹²³⁴

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์⁵

Songphon Choutikavatchagul¹, Supitchaya Kaewponthong²,
Sawat hadpagdee³, Phusit Pulanram⁴ and Sakaoduean Phimphisan⁵
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.¹²³⁴

Kalasin University, Thailand.⁵

Corresponding Author, Email: Songphon_golf@hotmail.com

บทคัดย่อ

การบริหารหน่วยงานภาครัฐต้องคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล ประโยชน์สาธารณะ และความเป็นพลเมือง และคำนึงถึงประชาธิปไตย บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหา คำตอบกระบวนการทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์กับการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนในเชิงระบบ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) เป็นประโยชน์สาธารณะ ได้แก่ ความต้องการหรือข้อ เรียกร้องของชุมชน ท้องถิ่นกระบวนการ (Process) ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายนำนโยบายไป ปฏิบัติ และประเมินนโยบาย 2) บริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) บริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง 4) บริหารที่มุ่งบรรลุเป้าหมาย 6 มิติคือ ประสิทธิภาพประสิทธิผลความรับผิดชอบต่อสังคมการตอบสนองต่อความต้องการ การให้ ประชาชนมีส่วนร่วม ความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใสและมีจริยธรรมและเคารพ กฎหมาย ผลผลิต (Outputs) คือ ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติผลลัพธ์ (Outcome) คือความ พึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ข้าราชการพนักงานของรัฐ ประชาชน นักการเมือง ผู้รับเหมา องค์กรตรวจสอบต่างๆ ผลลัพธ์สุดท้าย (Ultimate Outcomes) เป็นประโยชน์สาธารณะที่

วันที่รับบทความ: 20 มกราคม 2563; วันที่แก้ไขบทความ: 22 กุมภาพันธ์ 2563; วันที่รับบทความ: 25 กุมภาพันธ์ 2563

Received: January 20, 2020; Revised: February 22, 2020; Accepted: February 25, 2020

สอดคล้องกับความต้องการหรือข้อเรียกร้องของชุมชน ลับท้องถิ่นและการให้ข้อมูลป้อนกลับ/ (Feedback) เป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงาน และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: รัฐประศาสนศาสตร์; การพัฒนาท้องถิ่น; การพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstracts

The management of government agencies must consider the principles of good governance. Public interest, Civilization and democratic values. Coupled with work, this paper had an attempt to analyze how public administration paradigm and sustainable local development should be for the future systematic, are inputs that of public interest; such as demands from the local community. Processes incorporate: 1) Policy setting, take the policy to do and evaluate. 2) Management according to sufficiency economy philosophy. 3) Participatory management. 4) Management is aimed at achieving the 6 dimension of quality and effectiveness, social responsibility dimension of demand response, is the dimension of public participation; with the outcome being outcome and no corruption being present. People have to respect each other, and the law talks about output. Output takes policy to be used in effect. Outcome means everyone feels satisfy with the results of something. For example, these people and organizations involved are; government officials, employees, the public, politicians, contractors, and inspectors. Ultimate Outcomes are of public benefit; of which meet the needs and demands of the community. Feedback is given to stakeholders before and after an operation. In summary, this all will lead to sustainable development in the economic, social and environmental areas of society.

Keywords: Public Administration; Local Development; Sustainable Development

บทนำ

รัฐประศาสนศาสตร์เป็นวิชาที่มีเอกลักษณ์ รวมทั้งเป็นศาสตร์ที่มีระเบียบและวิธีการศึกษาเป็นของตนเอง มีความแตกต่างจากศาสตร์การบริหารในแง่ที่ว่า เป็นวิชาที่ศึกษาเรื่องของการปกครองของรัฐที่ไม่ได้มุ่งแสวงหากำไรเหมือนองค์การธุรกิจเอกชนและเป็นวิชาที่สนับสนุนให้องค์การของรัฐมีโครงสร้าง กลไกการตัดสินใจและพฤติกรรมของข้าราชการที่เกื้อกูลต่อการให้บริการสาธารณะ ซึ่ง (Henry, N., 2001 : 15) สรุปว่ารัฐประศาสนศาสตร์หรือการบริหารรัฐกิจมีสองมิติ ในมิติแรก คือ Public Administration เป็นกระบวนการ

บริหารกิจกรรมต่างๆ ของรัฐเพื่อให้กิจกรรมสาธารณะต่างๆ ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของรัฐ ซึ่งจะมุ่งประเด็นไปที่ประเมินผลนโยบายสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพโครงสร้าง การบังคับบัญชาและการควบคุม และมีมิติที่สองคือ Public Affairs เป็นกิจการสาธารณะที่เกิดขึ้นพร้อมกับชุมชน ถูกกำหนดขึ้นและนำไปปฏิบัติเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สู่ถึงการบริหารรัฐกิจที่เป็นกิจกรรมร่วมของคนทุกคนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของสังคม การเป็นเจ้าของหรือพลเมือง (Citizen) เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง รัฐประศาสนศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ (science) ที่ต้องเรียนรู้และใช้ศิลปะ (Art) มีกลยุทธ์ในการนำไปปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดความสมดุล (balance) มีความสอดคล้องกัน (Congruence) ดังนั้น รัฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องของการได้มาและการใช้อำนาจรัฐโครงสร้างทางอำนาจความสัมพันธ์ทางอำนาจภายในรัฐ การเมือง การปกครอง การบริหารประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นต้น ในขณะที่รัฐประศาสนศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการบริหารจัดการในภาครัฐโดยบูรณาการความรู้จากหลายๆ ศาสตร์มาใช้ในการบริหารจัดการ จึงอาจเรียกได้ว่าเป็นสหวิทยาการสังคมศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์ประยุกต์ (สรายุทธ กันหลง, 2554 : 9)

ดังนั้น รัฐประศาสนศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในภาครัฐ โดยบูรณาการความรู้จากหลายๆ ศาสตร์มาใช้ในการบริหารจัดการมีลักษณะเป็นสังคมศาสตร์ประยุกต์เพื่อให้ผู้บริหารสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสหวิทยาการที่ช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างดี

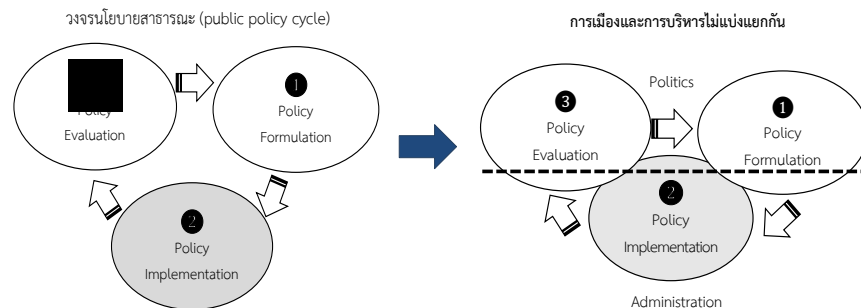
แนวคิดพื้นฐานทางรัฐประศาสนศาสตร์

รัฐประศาสนศาสตร์ได้นิยามเป็น 2 มิติ ในมิติแรกมีแนวคิดเกี่ยวกับสาขาวิชา (discipline) หรือเป็นการศึกษา (study) ในภาษาอังกฤษมักจะเขียนขึ้นต้นด้วยอักษรพิมพ์ใหญ่คือ Public Administration ซึ่งหมายถึง วิชาที่ว่าด้วยการบริหารจัดการ และการปกครองบ้านเมืองสาขาหนึ่งที่เน้นในเรื่องของระบบราชการ หรือกิจการงานที่รัฐเป็นผู้ปฏิบัติจัดทำเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานสาธารณะทั้งหลาย ส่วนในมิติที่สองมีแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมหรือการปฏิบัติ (practice) ใน

ภาษาอังกฤษจะใช้ตัวพิมพ์เล็กคือ **Public Administration** หมายถึง กิจกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติการหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณะทั้งหลาย กล่าวคือ เป็นเรื่องของกลุ่มคน ชุมชน กลุ่มต่างๆ เข้ามารวมตัวกันเพื่อทำงานหรือดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ร่วมกันของคนในสังคม ชุมชน เช่น สมัชชาคนจน สมพันธ์ประชาธิปไตย กลุ่ม NGOs เป็นต้น

กระบวนทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ จุดเริ่มต้นของรัฐประศาสนศาสตร์เริ่มจากบทความเรื่อง “The Study of Administration” ที่ตีพิมพ์ในวารสาร “Political Science Quarterly” ของ Woodrow Wilson ในปี ค.ศ. 1887 บทความนี้เรียกร้องให้ปัญญาชนหันมาศึกษาการบริหารภาครัฐมากขึ้น (เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2553 : 20) นักวิชาการระดับโลกอีกคนหนึ่งที่ได้เขียนบทความ และหนังสือทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์มากมายคือ (Denhardt & Denhardt, 2007 :15) ได้แบ่งเป็น 3 กระบวนทัศน์ คือ 1) รัฐประศาสนศาสตร์ดั้งเดิม (Old Public Administration) แยกฝ่ายการเมืองและการบริหารจากกันโดยจะเน้นการใช้การควบคุมเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (control to achieve efficiency) 2) รัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่ (New Public Management) มองการบริหารรัฐกิจเป็นการบริหารธุรกิจ นำแนวคิดของการตลาดมาใช้ โดยเน้นที่สิ่งจูงใจเพื่อนำไปสู่ผลผลิตภาพของผลสัมฤทธิ์ (incentives to achieve productivity) และ 3) การบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service) จะให้ความสำคัญกับความเป็นพลเมือง (citizenship) ประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) และค่านิยมประชาธิปไตย (democratic values) โดยมุ่งเน้นที่อุดมคติในการเคารพต่อการให้บริการสาธารณะ (respecting public service ideals conclusion)

จากแนวคิดวิวัฒนาการกระบวนทัศน์ของรัฐประศาสนศาสตร์ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการพัฒนาการมาตามลำดับ เริ่มต้นจากยุคแรกที่แยกหน้าที่ฝ่ายนักการเมือง (politics) และข้าราชการประจำหรือฝ่ายบริหารอย่างชัดเจน โดยจะเน้นการใช้การควบคุมเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ (control to achieve efficiency) จนกระทั่งในยุคปัจจุบันที่เป็นการบริหารแบบเบ็ดเสร็จหรือสหวิทยาการ ที่ต้องนำองค์ความรู้ในหลายๆ สาขามาใช้ศึกษามีการจัดตั้งองค์การวิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์ชัดเจน เน้นหลักธรรมาภิบาล (good governance) โดยจะให้ความสำคัญกับความเป็นพลเมือง (citizenship) ประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) และค่านิยมประชาธิปไตย (democratic values) โดยมุ่งเน้นที่อุดมคติในการเคารพต่อการให้บริการสาธารณะ

ภาพที่ 1 กระบวนทัศน์ของรัฐประศาสนศาสตร์ยุคดั้งเดิม

ภาพที่ 2 กระบวนทัศน์ของรัฐประศาสนศาสตร์ยุคปัจจุบัน

จากภาพจะเห็นว่ากระบวนทัศน์ของรัฐประศาสนศาสตร์ยุคดั้งเดิมจะมีแนวคิดว่าการเมือง (การกำหนดและการประเมินนโยบาย) และการบริหาร (การนำนโยบายไปปฏิบัติ) ที่แบ่งแยกจากกันอย่างชัดเจน ในขณะที่กระบวนทัศน์ของรัฐประศาสนศาสตร์ยุคปัจจุบันจะมีแนวคิดว่าการเมือง (การกำหนดและการประเมินนโยบาย) และการบริหาร (การนำนโยบายไปปฏิบัติ) ไม่ได้แบ่งแยกจากกันอย่างชัดเจน

รัฐประศาสนศาสตร์เป็นความรู้ที่ใช้ในการบริหารภาครัฐที่เริ่มจากการฝึกอบรมข้าราชการจนกลายเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่มีองค์ความรู้เฉพาะ มุ่งที่จะนำไปใช้ในการปฏิรูประบบราชการโดยมีจุดเน้นจากการนำความรู้ทางธุรกิจมาประยุกต์ใช้และสร้างองค์ความรู้เน้นให้ความสำคัญกับความโปร่งใส ตรวจสอบได้และพัฒนาไปสู่การบริการสาธารณะแนวใหม่ที่บทบาทของรัฐเน้นการบริการ (Serving) ยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่

แนวคิดการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) คือ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และกลไกการตลาด ก่อให้เกิดการเติบโต การผลิต การบริโภคที่เป็นผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ชีวิตมนุษย์ สัตว์ และพืชพรรณต่างๆ การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นแนวคิดเพื่อป้องกันมิให้โลกต้องเดินไปสู่ทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ จึงนำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาที่ยั่งยืน และนำไปสู่กระบวนทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน ดังนี้

1. การบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น แนวความคิดเรื่องการบริหารงานเพื่อท้องถิ่นนี้เป็นกรอบทิศทางให้ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบต่อสังคม บริหารงานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นส่งเสริมให้เกิด ความสมานฉันท์ การมีส่วนร่วม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่นที่จะต้องยึด หลักการบริหารและการนำด้วยหลักจริยธรรม (principles of ethical leadership) ได้แก่ 1) การเคารพผู้อื่น 2) การให้บริการผู้อื่น 3) ให้ความเท่าเทียม 4) มีความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น และ 5) มุ่งสร้างชุมชนโดยมีเป้าหมายที่สังคมหรือชุมชนต้องการร่วมกันสอดคล้อง กับประมวลจริยธรรมของสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์อเมริกัน (American Society for Public Administration) ที่กำหนดกรอบจริยธรรมของสมาชิกซึ่งเป็นผู้บริหารในองค์การ ภาครัฐให้รับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณในวิชาชีพ (spirit of professional) ไว้ 5 ข้อ คือ 1) ตอบสนองต่อประโยชน์สาธารณะ 2) เคารพรัฐธรรมนูญและกฎหมาย 3) มีความซื่อสัตย์ 4) ส่งเสริมจริยธรรมในองค์การ และ 5) มุ่งสู่ความเป็นเลิศในวิชาชีพ เช่นเดียวกับ (Denhardt and Denhardt, 2011: 19) ได้เสนอหลักการบริหารงานภาครัฐใน กระแสของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมโดยให้ความสำคัญกับประชาชนผู้รับบริการไว้ว่า 1) การให้บริการแก่ประชาชนไม่ใช่การกำกับดูแล 2) การสำรวจความสนใจและความต้องการ ของสาธารณชนเพื่อสร้างความสนใจร่วมและรับผิดชอบต่อร่วมกัน 3) การให้คุณค่าแก่ประชาชน ในฐานะของการเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ 4) การคิดอย่างมีกลยุทธ์แต่ ปฏิบัติอย่างเป็นประชาธิปไตย นโยบายและโครงการต่างๆ 5) การตระหนักว่าการมีสำนึก รับผิดชอบต่อ และ 6) มีการสร้างค่านิยมร่วมด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน กระบวนการทางนโยบาย และ 7) การคำนึงว่าประชาชนเป็นผู้มีคุณค่าไม่ใช่แค่ผลผลิต

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2560 : 20) ได้กำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐ ในมาตรา 75 รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ (ปริญญช พินุลสราวุธ, 2550 : 13)

2. การพัฒนาที่ยั่งยืน มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนาที่ ยั่งยืนไว้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างองค์ประกอบต่างๆใน สังคม คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาศรษฐกิจโดยไม่ก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมรวมถึงความเป็นอยู่ของมนุษย์ ไม่ทำลาย

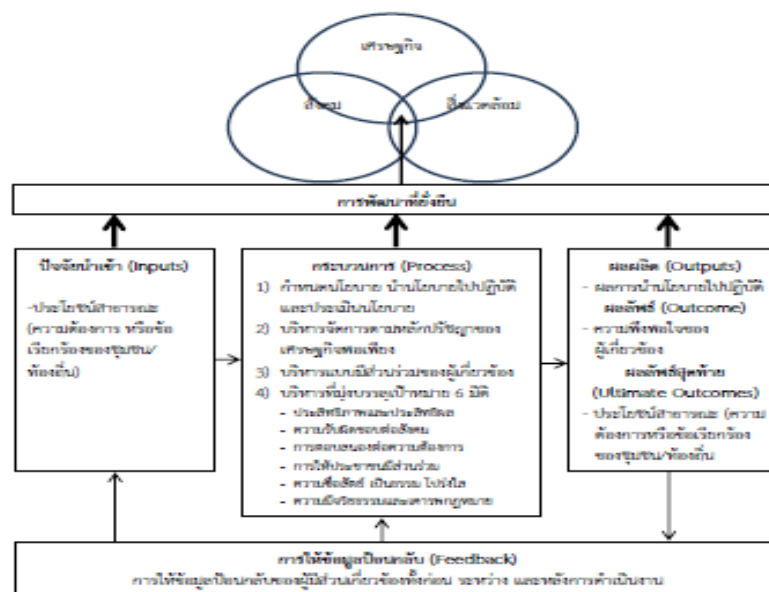
ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งดำรงไว้ซึ่งทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมที่ดีสามารถตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยคำนึงถึงการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นใหม่ในอนาคต (พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2553 : 16) ที่กล่าวถึงนิยามการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของศาสตร์ต่างๆ มักจะกล่าวถึงการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับเสาหลักสามด้านแห่งการพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นความสามารถในการพัฒนาทางกายภาพและการควบคุมผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในการคงไว้ซึ่งความสามารถในการอาศัยอยู่บนโลกในระยะยาวของมนุษย์ในขณะที่ ในแง่มุมที่แตกต่างออกไปโดยกล่าวว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นเป็นแนวคิดที่พยายามจะแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่ยุติธรรมและเป็นธรรม (fair and just development) ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจทั้งหมด

นอกจากนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ไม่ทำให้อรรถประโยชน์ของมนุษย์รุ่นต่อไปลดลง โดยมีประเด็นที่ควรพิจารณา 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก การพัฒนาที่ยั่งยืนควรได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นความคิดอย่างหนึ่งที่เป็นประโยชน์ ส่วนประเด็นที่สอง การพัฒนาที่ยั่งยืนก่อให้เกิดความจำเป็นที่ต้องใช้สติปัญญามากพอๆ กับความจำเป็นที่จะต้องใช้ความเห็น (นโยบาย) ในทางการเมือง เพราะความคิดเรื่องความยั่งยืนจะสะท้อนถึงการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นการมีอนาคตที่มีความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ มีความเป็นธรรมทางสังคมและวัฒนธรรม และปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมธรรมชาติพร้อมๆ กันทั้งสามด้าน การพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

3. รัฐประศาสนศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนจากแนวคิดการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และการบริหารภาครัฐดังกล่าว เมื่อนำมาสังเคราะห์ลักษณะร่วมเป็นกรอบความคิด (concept) และคำจำกัดความได้ว่าเป็นการบริหารงานเพื่อประโยชน์ต่อท้องถิ่นของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การบริหารงานที่มุ่งบรรลุเป้าหมายโดยคำนึงถึงมิติดังต่อไปนี้คือมิติที่ 1 การคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล (efficiency & effectiveness) มิติที่ 2 ความรับผิดชอบต่อสังคม (responsiveness) มิติที่ 3 การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น (relevance) มิติที่ 4 การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน (participation) มิติที่ 5 ความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส

(honest, justice & transparency) และมิติที่ 6 ความมีจริยธรรมและเคารพกฎหมาย (legality-morality) ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องบริหารงานเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นด้วยการจัดสรรและกระจายคุณค่าให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม ตรงกับความต้องการเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น และให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะต้องยึดถือประโยชน์สุขและความต้องการของประชาชนเป็นหลัก (citizen centric) ตามกรอบความคิดการบริหารงานทั้ง 6 มิติ

หากพิจารณากระบวนการทัศน์ของรัฐประศาสนศาสตร์ยุคปัจจุบันจะเห็นว่าการเมืองและการบริหารไม่แบ่งแยกกันชัดเจน กระบวนทัศน์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนควรมองในเชิงระบบที่ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ ประโยชน์ประโยชน์สาธารณะ (ความต้องการ หรือข้อเรียกร้องของชุมชน/ท้องถิ่น) กระบวนการ (Process) ได้แก่ 1) กำหนดนโยบาย นำนโยบายไปปฏิบัติ และประเมินนโยบาย 2) บริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) บริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง 4) บริหารที่มุ่งบรรลุเป้าหมาย 6 มิติคือ มิติประสิทธิภาพและประสิทธิผล มิติความรับผิดชอบต่อสังคม มิติการตอบสนองต่อความต้องการมิติการให้ประชาชนมีส่วนร่วมมิติความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส และมิติความมีจริยธรรมและเคารพกฎหมาย ผลผลิต (Outputs) คือ ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติผลลัพธ์ (Outcome) คือความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ข้าราชการพนักงานของรัฐ ประชาชน นักการเมือง ผู้รับเหมา องค์กรตรวจสอบต่างๆ ผลลัพธ์สุดท้าย (Ultimate Outcomes) เป็นประโยชน์สาธารณะ (ความต้องการหรือข้อเรียกร้องของชุมชน/ท้องถิ่น) และการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นการให้ข้อมูลป้อนกลับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงานและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังแสดงในภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3 กระบวนทัศน์ทางรัฐประศาสนศาสตร์กับการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

สรุป

รัฐประศาสนศาสตร์มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำมาปรับใช้ในการบริหารงานหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้ปฏิบัติต้องคำนึงถึงธรรมาภิบาล (governance) ประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) ความเป็นพลเมือง (citizenship) และค่านิยมประชาธิปไตย (democratic values) ควบคู่ไปกับการทำงานอย่างมืออาชีพด้วย ดังนั้น การบริหารรัฐกิจในปัจจุบันจึงต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนกันระหว่างรัฐ (government) ที่สื่อถึงการควบคุมและธรรมาภิบาล (governance) ที่สื่อถึงการตอบสนองและการมีส่วนร่วมของพลเมือง อีกทั้งการพัฒนาการบริหารจำเป็นต้องสร้างความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติจะนำไปสู่ประโยชน์สาธารณะซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้ายของรัฐประศาสนศาสตร์ ประโยชน์สาธารณะที่เกิดขึ้นได้นั้นรัฐบาลจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญอย่างจริงจังกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และส่งเสริมสนับสนุนให้นำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งหากรัฐบาลยังใช้การบริหารประเทศในระบบทุนนิยมที่มุ่งเน้นการพัฒนาและสร้างคน “เก่ง” ให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน แต่ไม่ได้มุ่งเน้นสร้าง “คนดี” จะทำให้เกิดปัญหาความเสื่อม

โทรคมนาคมที่เห็นในทุกวันนี้ ดังนั้น การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ อย่างจริงจังได้นั้นจะต้องสร้างรากฐานของชุมชนทุกชุมชนในประเทศให้เกิดความเข้มแข็ง โดยหันมาให้ความสำคัญกับภาคเกษตรที่ถือเป็นกระดูกสันหลังของประเทศ บริหารประเทศ ด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อทุกชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ประเทศชาติก็จะเกิดความมั่นคง ยืนโดยไม่ต้องพึ่งพาต่างชาติซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าประเทศชาติของเราจะมีการพัฒนาอย่าง ยั่งยืนโดยแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- ปริญญช พิบูลสรารุณ. (2550). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพมหานคร : โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2553). *การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: พื้นฐานการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 31). กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- สรายุทธ กันหลง และสัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2555). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Research Methodology in Public administration)*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- Denhardt, J. V. and Denhardt, R. B. (2007). *The new public service: Serving, not steering*. New York: M.E. Sharpe.
- Denhardt, J. V. and Denhardt, R. B. (2011). *The new public service: Serving, not steering*. (3rd ed.) New York : M.E. Sharpe.
- Henry N. (2009). *Public Administration and Public Affairs*. New York: Longman.